

Editorial

Με το παρόν τρίτο τεύχος ολοκληρώνεται ο πρώτος τόμος [2017] του περιοδικού Θέματα Αρχαιολογίας. Όλοι οι συντελεστές του περιοδικού αισθάνονται μεγάλη ικανοποίηση για την έως τώρα πορεία του περιοδικού καθώς και για το ότι χαίρει μεγάλης εκτίμησης από τον επιστημονικό κόσμο της χώρας, εξέλιξη η οποία οφείλει πολλά σε όλους τους συμμετέχοντες αρθρογράφους του τόμου καθώς και στην ενεργό συμβολή των μελών της Επιστημονικής Συμβουλευτικής Επιτροπής. Η διεύθυνση του περιοδικού απευθύνει και από αυτή τη θέση θερμές ευχαριστίες σε όλους.

Στο παρόν τεύχος, η αρχαιολόγος και ανασκαφέας Μεταξία Τσιποπούλου δημοσιεύει το άρθρο «Πετράς Σητείας. Το Μινωικό Προ- και Παλαιο-ανακτορικό νεκροταφείο (2800-1800 π.Χ.)», το πλέον εκτεταμένο της Κρήτης για την εποχή του, το οποίο διακρίνεται για τη χωροταξική του οργάνωση, τους χώρους τελετουργιών και τη διάταξη των ταφικών κτηρίων. Το νεκροταφείο χρησιμοποιήθηκε από εξέχουσες κοινωνικές ομάδες και, εκτός της μνημειώδους αρχιτεκτονικής του, έχει αποδώσει εξαιρετικής ποιότητας και ποικιλίας ευρήματα, παρέχοντας πλήθος πληροφοριών για την κοινωνία της εποχής.

Ακολουθεί αφιέρωμα στο αρχαιολογικό έργο στην αρχαία Πέλλα, πρωτεύουσα των αρχαίων Μακεδόνων και από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας. Στο αφιέρωμα δημοσιεύονται τέσσερα άρθρα με αφορμή τη συμπλήρωση το 2017 εξήντα ετών ερευνών στην αρχαία Πέλλα. Για τον εορτασμό αυτής της επετείου οργανώθηκε τον Ιούνιο 2017 στον Αρχαιολογικό Χώρο της Πέλλας εκδήλωση επετειακή, η πρώτη που συνδιοργανώθηκε από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πέλλας και τον νεοσύστατο Σύνδεσμο των Φίλων του Αρχαιολογικού Μουσείου Πέλλας. Στην εκδήλωση αυτή είχαν προσκληθεί τέσσερις ομιλητές οι οποίοι, σε κάποια στιγμή της ζωής τους, συμμετείχαν στις ανασκαφές της Πέλλας. Πρόκειται για τους αρχαιολόγους, Κατερίνα Ρωμιοπούλου, Πέτρο Θέμελη, Χάιδω Κουκούλη και Μαρία Ακαμάτη, οι οποίοι εξιστόρησαν τις εμπειρίες και τα βιώματά τους, θυμήθηκαν προσωπικές στιγμές τους με αποτέλεσμα να αναβιώσει η ανθρώπινη ιστορία του ανασκαφικού παρελθόντος.

Από εκείνη την εκδήλωση, εδώ συμμετέχουν με κείμενά τους η Ελισάβετ Μπεττίνα Τσιγαρίδα, Διευθύντρια Εφορείας Αρχαιοτήτων Πέλλας, ο Πέτρος Θέμελης, η Χάιδω Κουκούλη-Χρυσανθάκη και η Μαρία Λιλιμπάκη-Ακαμάτη. Μέσα από τα τέσσερα κείμενα ξετυλίσσονται, εκτός από την επίσημη ιστορία των ανασκαφών και της επιστημονικής έρευνας του χώρου, οι ιστορίες των τότε φοιτητών και αρχαιολόγων που πρωτοστάτησαν και έθεσαν τη βάση της έρευνας αυτού του μείζονος σημασίας χώρου.

Ο καθηγητής Πέτρος Θέμελης, στο άρθρο «Αρχαιολογικές Αναμνήσεις Πέλλα, Βεργίνα, Δερβένι», παρουσιάζει τις νεανικές αναμνήσεις του από τη δεκαετία 1955-1965 που έχουν ως θέμα τη μύησή του στην Αρχαιολογία της μακεδονικής γης, την αγάπη και την αφοσίωσή του έκτοτε σε αυτή την ανθρωπιστική επιστήμη. Μέσα από τις γραμμές από του άρθρου αναδεικνύεται η συνεργασία του αρθρογράφου και η φιλία του με σημαντικές πνευματικές προσωπικότητες που συνδέονται με τις μεγάλες, παγκόσμιας εμβέλειας αρχαιολογικές ανακαλύψεις της λαμπρής εκείνης περιόδου, στην Πέλλα, τη Βεργίνα, το Δερβένι.

Η αρχαιολόγος Χάιδω Κουκούλη-Χρυσανθάκη, στο άρθρο «Πέλλα 1962. Η ανασκαφή και οι άνθρωποι της», καταθέτει τις προσωπικές αναμνήσεις της από τη συμμετοχή της κατά την πρώτη δεκαετία των ανασκαφών στην Πέλλα.

Η αρχαιολόγος Μαρία Λιλιμπάκη-Ακαμάτη, στο άρθρο «Πέλλα. 60 χρόνια αρχαιολογικού έργου (1957-2017)» εξετάζει το αρχαιολογικό έργο της τελευταίας εξηκονταετίας στην Πέλλα. Οι πρώτες συστηματικές ανασκαφές της περιόδου 1957-1963 και η αρχαιολογική δραστηριότητα από τα μέσα της δεκαετίας του '70 και εξής, έφεραν στο φως μεγάλο μέρος της «μεγίστης των έν Μακεδονία πόλεων», η οποία, από τη δεκαετία του '90 και εξής άρχισε να αναδεικνύεται μέσα από σειρά σύνθετων ενεργειών, μελετών και επεμβάσεων στο πεδίο.

Τέλος, δημοσιεύεται το άρθρο «Γάμος και Μητρότητα στην ελληνορρωμαϊκή Αίγυπτο», στο οποίο η υπ. Διδάκτωρ Κλεανθή Τίρλα εξετάζει, μέσα από παπυρικά έγγραφα τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της ελληνορρωμαϊκής Αιγύπτου και την ιδιωτική ζωή ατόμων, κυρίως δε του γάμου και της μητρότητας.

Δημήτρης Γαρουφαλής
Διευθυντής Θεμάτων Αρχαιολογίας